

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಾದ ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂತರಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.

ಸಿದ್ದೇಶ ಬಿ. ಪಿ.

ಸಂಶೋಧನಾಧಿಪತಿ

ಚರಿತ್ರೆ ವಿಭಾಗ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.

Article Link: <https://aksharasurya.com/2023/09/siddesha-b-p-3/>

ABSTRACT:

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಾದ ಕೃಷಿ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂತರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ನೆಲಗಳು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳು, ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಹೂಳಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು, ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದ ಹೂಳು ತೆಗೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಸಮನಾಂತರ ಜಲಾಶಯದ ಕುರಿತು ಇರುವ ಚರ್ಚೆ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

KEYWORDS:

ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಕ್ಯೂಸೆಕ್ಸ್, ಹೂಳು, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂತರ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ.

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಬದುಕಲು ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾದ ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ವಸತಿವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಜೀವಿ ಬದುಕಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಜೀವಿಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರಲು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ನೀರು ಎರಡನೇ ಮುಖ್ಯ ಅವಶ್ಯಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ನೀರು ಮಾನವನಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಗಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ನೀರು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಗಿಡ-ಮರ, ಪುಟ್ಟ ಕೀಟಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ತಿಮಿಂಗಿಲದಂತ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಬದುಕಲು ನೀರು ಅವಶ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆದಿಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವನಾದಿಯಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ನದಿಯ ದಡಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ನೈಜ ಉದಾಹರಣೆ. ಕೃಷಿ

ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ನೀರೇ ಮೂಲಾಧಾರ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಕೆರೆಯಂ ಕಟ್ಟಿಸು, ಭಾವಿಯಂ ಸವೆಸು, ದೇವಗಾರಮಂ ಮಾಡಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಆಹಾರದ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕೃಷಿಭೂಮಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಅವಶ್ಯವಾಯಿತು. ಕೆರೆ ಮತ್ತು ಬಾವಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃಷಿಭೂಮಿಗೆ ನೀರನ್ನೊದಗಿಸಲಾರವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಂಟಾಗದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನುಷ್ಯ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಿಸತೊಡಗಿದ ಇದನ್ನೇ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಅಥವಾ ಜಲಾಶಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಲಾಶಯಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಲಾಶಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಬರಡು ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ಬಳ್ಳಾರಿ, ರಾಯಚೂರು ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣ ರಾಜ್ಯದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಗಡಿಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿದ್ದವು. 1876ರಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಎದುರಾಗಿ ಐವತ್ತು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಅಸುನೀಗಿದರು.¹ ಈ ಘೋರ ದುರಂತವನ್ನು ಬ್ರಿಟೀಶ್ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನಿಸಿ ಅರ್ಥರ್ ಕಾಟನ್ ಅವರಿಂದ ವರದಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. 1902ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಕರ್ನಲ್ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಎಂಬ ನೀರಾವರಿ ತಜ್ಞರಿಂದ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಬಳಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸ್ಥಳವೆಂಬ ವರದಿ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು ಆದರೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. 1940ರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿದ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ತಿರುಮಲೆ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿ 1942ರಲ್ಲಿ ಹೊಸಪೇಟೆ ನಗರ ಸಮೀಪದ ಮಲ್ಲಾಪುರ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿತು. 1945ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮ, ಮದ್ರಾಸಿನ ಗವರ್ನಾರ್ ಅರ್ಥರ್ ಹೋಪ್ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಅಣೆಕಟ್ಟಿಗೆ ಅಡಿಗಲ್ಲು ಹಾಕಿದರು. 1953ರಲ್ಲಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು. ಈ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆಯಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ಮಧ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುಭಾಗ ಇಂದು ಹಸಿರಾಗಿರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂತರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಾದ ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂತರಗಳು:

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಮುಂಭಾಗದ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ರಾಯಚೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ, ಮೆಹಬೂಬ್ ನಗರ ಹಾಗೂ ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ಗ್ರಾಮ, ನಗರಗಳ ಜನರ ಬದುಕು ನಶ್ವರವಾಯಿತು. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ 41 ಗ್ರಾಮಗಳು,² ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ 49 ಗ್ರಾಮಗಳು ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು 90 ಗ್ರಾಮಗಳು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವಲ್ಲಬಾಪುರ, ಗೌರೀಪುರ, ವ್ಯಾಸನಕೇರಿ, ಐಯ್ಯನಹಳ್ಳಿ, ಮುದ್ದಾಪುರ, ನಾರಾಯಣದೇವರಕೆರೆ, ಹೊಸಕೋಟೆ, ರಾಮನಗರ ಮುಂತಾದವು. ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತೈದು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು. ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಿಗೆ 1943ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಎಕರೆ ನೀರಾವರಿ ಭೂಮಿಗೆ - ಮುನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿ, ಒಂದು ಎಕರೆ ಬೆದ್ದಲು ಭೂಮಿಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ, ಒಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಳಿಗೆಗೆ- ಹತ್ತುಸೆಂಟ್ಸ್ ಭೂಮಿ, ಒಂದು ವಾಸದಮನೆಗೆ- ಐದುಸೆಂಟ್ಸ್ ಭೂಮಿ, ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಂಟುನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿದರು.³ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿವೇಶನಬೇಡ ಬೇರೆಕಡೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸುತ್ತೇವೆ ನಮಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿ ಎಂದವರಿಗೆ ಅವರ ಇಷ್ಟತ್ತು ಅಡಿ ಉದ್ದ ಹತ್ತು ಅಡಿ ಅಗಲದ ಒಂದು ಮನೆಗೆ- ಆರುನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲಾಯಿತು.⁴ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ಹಲವು ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜನರು ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಅಂತಹ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ನಗರವೆಂದರೆ ನಾರಾಯಣ ದೇವರಕೆರೆ. ಇದು ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಚರಿತ್ರೆ ಹೊಂದಿರುವ ಊರು. ಇದು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದು ರಂಗಭೂಮಿ ಕಲಾವಿದರ ತವರೂರಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾದ ನಗರ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಕಲಾವಿದರು ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ಇಂದು ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಕಲಾಗ್ರಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪಡೆಯಲು ಕಾರಣವೇ ನಾರಾಯಣದೇವರಕೆರೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದರಿಂದ. ಅಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೆ ನಾರಾಯಣದೇವರಕೆರೆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಎಂಟು

ಎಣ್ಣೆ ಗಿರಣಿಗಳಿದ್ದವು. ಇವು ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ ನಗರಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು. ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ಗ್ರಾಮಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಿವರ್ಗದ ಜನರು ಹೊಸಪೇಟೆಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ವಲ್ಲಭಾಪುರ, ಗೌರೀಪುರ, ವ್ಯಾಸನಕೇರಿ, ಐನಹಳ್ಳಿ, ಮುದ್ದಾಪುರ, ನಾರಾಯಣದೇವರಕೆರೆ, ಹೊಸಕೋಟೆ, ರಾಮನಗರ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನರು ಭೂಮಿಯನ್ನೆ ನಂಬಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಕೂಲಿಕಾರ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬೇರೆಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವಂತಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಕುಟುಂಬಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾದರು.

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದ ಜನರು ಬಹುಬೇಗ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಇದು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆ ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ಜಲಾಶಯದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರಾಶ್ರಿತರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿರಾಶ್ರಿತರಾಗಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಂದುಕೊಂಡರು. ಇದಕ್ಕೆ ಬಡತನ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಸಾಲ ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದವು. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕಾಲುವೆಗಳ ನಕ್ಷೆ ರಚನೆಯಾದ ತಕ್ಷಣ ನೀರಾವರಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಬಡವರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಭಲವಾಗಿರುವವರು ಬಡವರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದರು.

ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾದ ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂತರಗಳು:

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಹೊಸಪೇಟೆ, ಕಂಪ್ಲಿ, ಸಿರುಗುಪ್ಪ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗಂಗಾವತಿ, ಕಾರಟಗಿ, ಮಾನವಿ ಹಾಗೂ ರಾಯಚೂರು ತಾಲೂಕುಗಳು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾರು ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರದೇಶವಾದ್ದರಿಂದ,

ಇಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ನವಣೆ, ಶೇಂಗಾ, ಸಾಸಿವೆ, ಔಡಲ, ತೊಗರೆ, ಎಳ್ಳು ಮುಂತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವು ಅಲ್ಲ ಆದಾಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕೃಷಿಕರು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗಿಂತ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲರಾಗಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಿ.ಶ 1953ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಮಳೆ ಆಶ್ರಯಿತ ಬೆದ್ದಲು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ನೀರಾವರಿ ಭೂಮಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮಳೆ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡೆರಡು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ರೈತರು ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರೆತ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚು ಜಲ ಆಪೇಕ್ಷಿತ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ಶೇಂಗಾ, ನವಣೆ ಬೆಳೆಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು, ಬಾಳೆ, ಹತ್ತಿ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಾದ ತೆಂಗು, ಮಾಹು, ಸಪೋಟ, ನಿಂಬೆ, ಪಪ್ಪಾಯಿ, ಹೂವು ಮುಂತಾದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಹಾರ ಕೇಂದ್ರಿತ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರು ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಿತ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಸಕ್ತ್ಯ ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದವು. ಗಂಗಾವತಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಗಂಗಾವತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭತ್ತದ ಕಣಜ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಗಂಗಾವತಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕಾರಟಗಿಯಲ್ಲಿ ರೈಸ್‌ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು. ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಗುಳಿ ಹೋಗುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ 1968ರಲ್ಲಿ ಈ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿತು. ಇದರ ನಂತರ ಈ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ತಿರುವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಬರೀ ಬರಡುಭೂಮಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಹಚ್ಚ ಹಸಿರಿನಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಜಲಾಶಯದ ಹಿನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಭೂ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಲಿಪ್ಪಿಕೇಶನ್ ಮೂಲಕ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಲವಿ ಜಲಾಶಯ ಮತ್ತು ಸಿಂಗಟಲೂರು ಏತನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಜಲಾಶಯದ ನೀರಾವರಿ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಮಾಲವಿ

ಜಲಾಶಯ ಮಳೆ ಆಶ್ರಯಿತ ಜಲಮೂಲದ ಜೊತೆಗೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಾಲವಿ ಡ್ಯಾಮ್‌ಗೆ ಶಾಶ್ವತ ನೀರು ತುಂಬಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 150 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಉಲುವತ್ತಿ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯ ಜಲಗಾರದಿಂದ 32 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದ ಮಾಲವಿ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ನೀರೊದಗಿಸುವ ಈ ಯೋಜನೆಯು 24.09.2022ರಂದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು. ಎಸ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆಗಿದ್ದಾಗ ಶಾಸಕ ಗಾಂದಿವಾದಿ ಬಾಚಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಚನ್ನಬಸವನಗೌಡರು 1972ರಲ್ಲಿ ಈ ಜಲಾಶಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಜಲಾಶಯ ತುಂಬಿದ್ದು ಕೇವಲ ಬೆಂಗಳೂರಿನಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯಿಂದ ನೀರು ತುಂಬಿಸುವ ಹೋರಾಟ ಚಾಲನೆ ಪಡೆಯಿತು. ಹಲವು ರೈತಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮಠಾದೀಶರು ಸೇರಿ 50 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹಲವು ಹೋರಾಟಗಳ ಫಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಜಲಾಶಯ ಎರಡು ಟಿಎಂಸಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಈ ಜಲಾಶಯ ಎರಡು ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬಲದಂಡೆ ಕಾಲುವೆ ಮಾಲವಿ, ಹರೇಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ, ಚಿಂತ್ರಪಳ್ಳಿ, ಕಡಲಬಾಳು, ಹಗರಿಕ್ಯಾದಿಹಳ್ಳಿ, ಹಿರೇಸೊಬಟಿ, ಬಾಚಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಎಡದಂಡೆ ಕಾಲುವೆ ಹರೇಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಬ್ಯಾಸಿಗದೇರಿ, ಕಡಲಬಾಳು ಮತ್ತು ಹಿರೇಸೊಬಟಿ ಗ್ರಾಮದ ಸುಮಾರು 7500 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದ ಕೃಷಿಭೂಮಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಸಿಂಗಟಲಾರು ಏತನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯು 8000 ಎಕರೆ ಕೃಷಿಭೂಮಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಹೊದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಾಮಗಾರಿ ಕ್ರಿ.ಶ 1945 ರಿಂದ 1953ರವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಕಾಲುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ 1968ರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಬಂದ ಜನರು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನ, ವಾತಾವರಣ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಶೇಕಡ 25 ರಿಂದ 30ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ಮರಳಿ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರೆ, ಇನ್ನುಳಿದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೊಸಪೇಟೆ, ಕಮಲಾಪುರ, ಕಂಪ್ಲಿ, ಪಾಪಿನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ, ಮುನಿರಾಬಾದ್ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ.⁵ ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ವಲಸೆ ಬಂದ ಕಾರಣ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ, ಕೃಷಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ತುಂಗಭದ್ರಾ

ಅಣೆಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಹರಿಗೋಲು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರವರು ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ತಮಿಳರು ನದಿಯ ಬಲದಂಡೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದರೆ, ತೆಲುಗು ಮಾತನಾಡುವ ಜನರು ನದಿಯ ಎಡದಂಡೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೆಲೆಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕಮಲಾಪುರ, ಕಡ್ಡಿರಾಂಪುರ, ಹಂಪಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 18 ತಮಿಳು ಶಾಲೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ತಮಿಳು ಶಾಲೆಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೇ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಬಂದ ತಮಿಳು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಇಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿದ್ದರಿಂದ. ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸರ್ಕಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದವರು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ತಮಿಳರು ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಹೀಗೆ ನೆಲೆ ಕಂಡುಕೊಂಡ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಕಾರ್ಮಿಕರು ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಆರಾಧನ ದೇವರುಗಳ ದೇವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದವು.

ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಾದ ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂತರಗಳು:

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ನದಿ ಮೀನುಗಳು ನದಿಯ ಒಂದು ತುದಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿಗೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಆದ್ದರಿಂದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನಿನ ಸಂತತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮೀನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮುಕ್ಕವಾಗಿ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಚಲಿಸುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಮೀನುಗಾರರ ಬಲೆಗಳಿಗೆ ಮೀನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಮೀನುಗಾರರು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ತಡೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನಿನ ಸಂತತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು.

ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಇಂತಿಷ್ಟು ಕಿ.ಮೀ ಅಥವಾ

ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ಗಡಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಗ್ರಾಮದ ಗಡಿಯವರೆಗೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಲಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಟೆಂಡರ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೀನುಗಾರರು ಆ ಗಡಿ ಒಳಗಡೆನೇ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮೀನುಗಾರರು ಟೆಂಡರ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತಿಮ್ಮಲಾಪುರದಿಂದ ಆನೆಗೊಂದಿವರೆಗೆ 2021-22ರಲ್ಲಿ 4375 ರೂಪಾಯಿಗೆ, ಆನೆಗೊಂದಿಯಿಂದ ಚಿಕ್ಕಜಂತಕಲ್‌ವರೆಗೆ 2021-22ರಲ್ಲಿ 8041ರೂ, ಚಿಕ್ಕಜಂತಕಲ್‌ದಿಂದ ನಂದಿಹಳ್ಳಿವರೆಗೆ 2021-2022ರಲ್ಲಿ 8041ರೂ ಟೆಂಡರ್ ಮಾಡಲಾಯಿತು.⁶ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ ಜಲಾಶಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾದ್ದರಿಂದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಟೆಂಡರ್ ದೊಡ್ಡಮೊತ್ತದ ಹಣಕ್ಕೆ ಬಿಡ್ ಆಗತೊಡಗಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಒಡತನ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೀನುಗಾರರ ಕೈತಪ್ಪಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಭಲರಾಗಿದ್ದವರ ಪಾಲಾಯಿತು. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯವರು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮೀನುಮರಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಆದರೆ ನದಿತೀರದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ನಂಬಿ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೀನುಗಾರರಾದ ಬೆಸ್ತ, ಅಂಬಿಗ, ಗಂಗಾಮತ, ಬಾರಿಕ, ಜಾಲಗಾರ, ಕಬ್ಬೇರರು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಪಡೆದು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುವವರು ತಮಿಳುಯನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದ ಜನರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಸ್ತ, ಅಂಬಿಗ, ಗಂಗಾಮತ, ಬಾರಿಕ, ಜಾಲಗಾರ, ಕಬ್ಬೇರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೀನುಗಾರರು 1968-69ರ ನಂತರ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯಲ್ಲಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮೇಲಿನ ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತದ ಕೊಂಡಿ ಕಳಚುತ್ತಾ ಸಾಗಿತು. ಇದು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೀನುಗಾರರು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೃಷಿ, ಕೂಲಿ, ಕಟ್ಟಡಕಾರ್ಮಿಕ ಹೀಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಯಕಡೆ ಪಲ್ಲಟವಾದರು. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹರಿಗೋಲನ್ನು ಬಳಸಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೋಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮೀನಿನ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಮೀನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಹಸಿ ಮತ್ತು ಒಣಮೀನು ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಮೀನು ಸರಬರಾಜು ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಳನಾಡು

ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಐದನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಅಣೆಕಟ್ಟು ಮುಂಬಾಗದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುವವರು ಮೀನಿನ ಸಂತತಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಕಡೆಮೆಯಾಗಿದೆ ಇಡೀ ದಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗೆ ತೆರಳಿದರೆ ಐದು ಕಿಲೋಗ್ರಾಂ ಮೀನು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುವ ಮೀನುಗಾರರ ಆಳಲು.⁷

ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳು:

ಪಾವಗಡ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು 2250 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಎರಡು ಟಿಎಂಸಿ ನೀರನ್ನು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನಿಂದ 230 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದ ಪಾವಗಡಕ್ಕೆ ನೀರು ತರುವ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ 579 ಓವರ್‌ಹೆಡ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸಪೇಟೆ ಮತ್ತು ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ತಾಲೂಕುಗಳು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಳ್ಳಕೇರಿ ಮತ್ತು ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ತಾಲೂಕುಗಳು, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾವಗಡ ತಾಲೂಕು ಈ ಐದು ತಾಲೂಕುಗಳ ಎರಡು ಟೌನ್‌ಶಿಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 1140 ವಸತಿ ಗ್ರಾಮಗಳು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಪಡೆಯಲಿವೆ. ಆದರೆ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಊರು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದ ನಮಗೆ ಬೇಸಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ದೊರಕದಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಬಹುದೊಡ್ಡ ದುರಂತ ಎಂಬುದು ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಮನೆ, ಆಸ್ತಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರ ಆಳಲು ಇದೆ.

ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳ ಆರಂಭ:

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಜಪಾನ್ ಹಾಗೂ ಸ್ವಿಡ್ಜರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ದೇಶದ ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವು. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯು 1957ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿದೆ ಇದರ ನಿರ್ವಹಣೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಮಂಡಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಈ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ. ಯೋಜನೆಯ ಕಾಮಗಾರಿ 1964ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡು ಕಾರ್ಯಾಚಾರಣೆ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಒಟ್ಟು ಮೂರು ವಿದ್ಯುತ್‌ಹೌಸ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಮುನಿರಾಬಾದ್ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಹೌಸ್ ಇದು 27 ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಹೊಂದಿದೆ. ಎರಡನೆ ಪವರ್ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ 9 ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಎಂಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 4 ಟರ್ಬೈನ್(ಹವೆಯಂತ್ರ) ಮಾದರಿ-ಯವು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಘಟಕ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಘಟಕ ತಯಾರಕರು ಎಸ್ಪರ್‌ವೈಸ್ ಕಂಪನಿ ಸ್ವಿಡ್ಜರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್, ಘಟಕ ಮೂರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೇ ಘಟಕವನ್ನು ಹಿಟಾಚಿ ಕಂಪನಿ ಜಪಾನ್. ಜನರೇಟರ್ ಮಾದರಿಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಘಟಕಗಳು 4 ಇದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಘಟಕ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಘಟಕವನ್ನು ಬಿಬಿಸಿ ಸ್ವಿಸ್‌ನಿಂದ, ಮೂರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೇ ಘಟಕವನ್ನು ತೋಷಿಬಾ ಕಂಪನಿ ಜಪಾನ್ ಇವರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ಘಟಕಗಳಿಂದ 72 ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೂರನೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಪವರ್‌ಹೌಸ್ ಹಂಪಿ ಬಳಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇದು 27 ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಪವರ್‌ಹೌಸ್‌ನಿಂದ ಒಟ್ಟು 126 ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಜಲಾಶಯದಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ವಿದ್ಯುತ್ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ತಾಣವಾಗಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯ:

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಪ್ರವಾಸಿತಾಣವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರವಾಸಿಗರು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿ ಹಂಪಿ ವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಂದ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ಜಲಾಶಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಈ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣ ವಿಶ್ವಪಾರಂಪರಿಕ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುವ ಹಂಪಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು. ಹಂಪಿ ವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಬರುವ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಸ್ಥಳಗಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಜಲಾಶಯದ ನಾಮ ಸೇರಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಜಲಾಶಯ ಎರಡು ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗು ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಗುಂಡಾಪಾರ್ಕ್ಸ್, ಕಾರಂಜಿ, ಪಂಪಾಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿವೆ. ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಈ ಉದ್ಯಾನವನಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊಗುತ್ತಾರೆ. ಜಲಾಶಯದ ಹಿನ್ನೀರು ಸಹ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಬಂದು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದ ಹಿನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪದಿನಗಳಕಾಲ ನೆಲೆಸುವುದನ್ನು

ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ನೋಡಬಹುದು.

ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡ ಹೂಳು:

ಕೆರೆ, ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಳು ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಹಜಕ್ರಿಯೆ ಆದರೆ ಹೂಳು ವಿಲೆವಾರಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಕೆರೆ ಹಾಗೂ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು ಜೀವಂತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಇದ್ದು ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಜೀವಿಗಳ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಾದ ಹೂಳಿನ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೂಳು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಾಗಿರುವುದು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ.

ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸುಮಾರು 0.427 ಟಿಎಂಸಿಗಳಷ್ಟು ಹೂಳು ತುಂಬಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. 2008ರಲ್ಲಿ ಹೈಡ್ರೋಗ್ರಾಫಿಕ್ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೊಂದರ ಪ್ರಕಾರ 1953 ರಿಂದ 2008ರವರೆಗೆ 0.575 ಟಿಎಂಸಿ ರಷ್ಟು ಹೂಳು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಾಗಿದೆ. 101.37 ಟಿಎಂಸಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದು, 31.62 ಟಿಎಂಸಿ ರಷ್ಟು ಹೂಳು ತುಂಬಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಯಿತು. 2016ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದು ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯ 105.788 ಟಿಎಂಸಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದು, 27.212 ಟಿಎಂಸಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಷ್ಟು ಹೂಳು ತುಂಬಿದೆ ಎಂದು ವರದಿ ನೀಡಿತು.⁸ ಹೆಚ್ಚಳದ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನೀರಾವರಿ ವಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಕ್ಷೇಪ ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದು, ಮರು ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲು ನಿರ್ದರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಜಲಾಶಯದ ನೀರಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ 80% ನೀರು ಖಾಲಿಯಾದಾಗ ಸರ್ವೆಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹೂಳಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬರುವ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ ತಪ್ಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಕೃಷಿಹೊಂಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಹಳ್ಳಗಳಿಗೆ ಚೆಕ್‌ಡ್ಯಾಂಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ

ನದಿಗಳಿಗೆ ಜಲದೊಂದಿಗೆ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹೂಳಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿವೆ.

ಹೂಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣಗಳು: ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರೆ ಜಲಾಶಯಗಳಿಗಿಂತ ನದಿ ಹುಟ್ಟಿನ ಮೂಲಸ್ಥಳದಿಂದ ಬಹಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿರುವುದು, ನದಿ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃಷಿಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಘನ ಹಾಗೂ ದ್ರವತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನದಿಗೆ ಹರಿಸುವುದರಿಂದ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಹೂಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅಣೆಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವ ಹೂಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿನ ಹೂಳನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಅಣೆಕಟ್ಟು ಹಿನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿಷೇದಿಸುವುದು. ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಜಲಾಶಯದ ಸುತ್ತ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು. ಜಲಾಶಯದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೂಳು ನಿಯಂತ್ರಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದು. ಅಂದರೆ ನದಿ ಸೇರುವ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳಗಳಿಗೆ ಚೆಕ್‌ಡ್ಯಾಂಪ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ನದಿಯ ಒಡಲಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಬರದೆ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನದಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಣೆಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಹೂಳನ್ನು ತೆಗೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೂಳು ತೆಗೆದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗೆ ಸಾಗಿಸುವುದು ನಿರಂತರ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಜಲಾಶಯದ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನರ ಸಹಾಯವು ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಜಲಾಶಯದ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಬಗ್ಗೆ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ರೈತರು ಬೇಸಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಚಕ್ರಡಿ ಬಂಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಳೆಗಾಲ ಆರಂಭವಾಗುವವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಜಲಾಶಯದ ಹೂಳು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಲಹೆ ನೀಡಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸುಗಳಿಸಿದ ರೈತರ ಮೂಲಕ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೂಳು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಮಣ್ಣು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕೆರೆ, ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿನ ಹೂಳಿನ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಭರ್ತಿಯಾಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ

ಕೆರೆ, ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಹೂಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದೆ ಇದು ಕೆರೆ, ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಮಹತ್ವವಾದ ನಿರ್ಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಸಮನಾಂತರ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪರ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ ಚರ್ಚೆ:

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ 33 ಟಿಎಂಸಿರಷ್ಟು ಹೂಳು ತುಂಬಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಳು ತೆಗೆಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಗಂಗಾವತಿ ತಾಲೂಕಿನ ನವಲೆ ಬಳಿ 40 ಟಿಎಂಸಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಮನಾಂತರ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುದು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳವಾದ. ಸಮನಾಂತರ ಜಲಾಶಯದ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ 16 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಕೃಷಿಭೂಮಿ ಜಲಾವೃತವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ನಿರಾಶ್ರಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಹಲವು ರೈತಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ತಜ್ಞರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಸಮನಾಂತರ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದ ಹೂಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಜಲಾಶಯವನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಜನರ ಒತ್ತಾಯವಿದೆ. 2017-2018ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೈತರು ಸ್ವಯಂ ಘೋಷಿತವಾಗಿ ದಾನಿಗಳಿಂದ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೂಳು ತೆಗೆಯಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದರು ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ 33 ಟಿಎಂಸಿಯಷ್ಟು ಹೂಳು ತೆಗೆಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೂಳು ತೆಗೆಯುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆದರೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯದ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಕೊರತೆ ಸರಿದೂಗಿಸಲು ನವಲೆ ಬಳಿ ಸಮತೋಲನಾ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ 2022-23ರ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.⁹

ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ-ಕೂ ಮೊದಲು ಮಳೆ ಆಶ್ರಯಿತ ಕೃಷಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರಗಾಲದ ಛಾಯೆ ಆವರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಜೀವ ಸಂಕುಲಗಳು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೂ ಪರದಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಇಂದು ತುಂಗಭದ್ರಾ ಜಲಾಶಯ ಇಲ್ಲಿನ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ದಾಹವನ್ನು ನೀಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ. ರಾಯಚೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದ ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸಿ ಉತ್ತಮ ನೀರಾವರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ವೃದ್ಧವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಗೆ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬಂಜರು ನೆಲವನ್ನು ಹಸಿರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿ:

1. ರಮೇಶ ಸ. ಚಿ. (ಪ್ರಸಂ), 2023, ಹಂಪಿ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದರ್ಶನ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ಪುಟ-363.
2. ಲೊಹಿತ್ ಕುಮಾರ್ ಆರ್., 2022, ವಸಾಹತುಕಾಲೀನ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂದ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ಪುಟ-140.
3. ಗುರುಮೂರ್ತಿ ಪೆಂಡಜೂರು (ಸಂ), 2022 (2ನೇ ಮುದ್ರಣ), ಆಪದ್ಭಾಂಧವ ಅಂಬಣ್ಣ, ಸಮರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪುಟ-13.
4. ವಕ್ತು-ಡಾ. ಬಿ ಅಂಬಣ್ಣ, ವೈದ್ಯರು, ವಯಸ್ಸು 85, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕು, ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ.
5. ವಕ್ತು-ಕೊಂಡಸ್ವಾಮಿ, ವಯಸ್ಸು 83, ಕಮಲಾಪುರ, ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕು, ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ. ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ತಮಿಳುನಾಡಿನಿಂದ ಬಂದ ಕಾರ್ಮಿಕ.
6. ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಗಂಗಾವತಿ ತಾಲೂಕು, ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಮಾಹಿತಿ.
7. ವಕ್ತು-ವಿರೂಪಾಕ್ಷಿ, ವಯಸ್ಸು 52, ಕಂಪ್ಲಿ ಕೋಟೆ, ಕಂಪ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ಕಂಪ್ಲಿ ಸರಹದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುವ ಮೀನುಗಾರ.
8. <https://kannada.news18.com/news/state/this-is-the-first-time-that-water-storage-has-increased-in-tungabhadra-dam-sbr-ach-803027.html>
9. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಆಯವ್ಯಯ-2022, 23, ಮಾರ್ಚ್ 2022, ಪುಟ-4.